

Provocare pentru excelență

Standardele minimale de promovare universitară

Dezbaterile rezultată din parteneriatul Tribunei învățământului cu Federația Națională Sindicală Alma Mater, având ca temă Standardele minimale de promovare și atestare din învățământul superior și cercetare – o provocare pentru mediul academic, a continuat cu o nouă rundă, consacrată științelor ingineresti și științelor naturii și matematicii. Profesori, cercetători, ziariști au participat la un dialog antrenant și aplicat, găzduit de Casa Universitarilor din București. „Am convingerea că am început și continuăm un lucru foarte bun”, a apreciat dr. Sorin Ivan, directorul Tribunei învățământului, oprindu-se asupra numeroaselor ecouri pozitive, recepționate din mediul academic, în urma primei runde a discuțiilor.

Școli doctorale pe cale de dispariție

Și de această dată, ca și în contextul reuniunii inaugurale a acestui amplu demers, a fost reliefată necesitatea incontestabilă a instituirii unor standarde clare, exigente, de acces pe treptele carierei didactice universitare și ale cercetării științifice. În același timp, s-a impus ferm ideea valorificării potențialului intelectual pe care-l deține mediul nostru academic. „Noi nu ne-am propus să desființăm standardele minimale de promovare și atestare, ci doar să le analizăm și să vedem ce putem face pentru a fi armonizate în ansamblul învățământului superior românesc”, a subliniat **președintele Federației Alma Mater, Anton Hadăr**. În opinia sa, problema acestor

aceeași ordine de idei, profesorul Anton Hadăr a semnalat acuitatea problemei școlilor doctorale, provocate de realitatea potrivit căreia, „în multe domenii, în momentul de față, nu mai sunt conducători de doctorat”. Concret, a fost semnalat cazul Facultății de Transporturi de la Universitatea Politehnica din București, rămasă fără niciun conducător de doctorat.

Evaluarea calitativă să primeze asupra evaluării cantitative

La rândul său, **președintele de onoare al Federației Alma Mater, Răzvan Bobulescu**, a subliniat preocuparea constantă pentru promovarea calității academice în colectivul Facultății de Fizică a Universității din București. În același timp, a scos în evidență exigențele care stau în fața învățământului nostru superior, din perspectiva

document de evaluare francez, acad. Valentin I. Vlad a supus atenției observația că „trebuie să se dea importanță citărilor de articole, mai degrabă decât factorului de impact al revistelor unde sunt publicate. La fiecare citare, trebuie să se țină seama de numărul de autori și de locul autorului considerat; în niciun caz nu este vorba de primul autor sau de autorul principal”. Alte criterii de notorietate luate în seamă de evaluatorii francezi și enumerate de acad. Valentin I. Vlad sunt „capacitatea de a conduce cercetări, redactarea unor lucrări, numărul de limbi în care acestea sunt traduse, invitațiile la conferințe, participarea în comitete științifice, deținerea postului de redactor șef al unor reviste naționale, recunoașterea prin premii și distincții naționale și internaționale, organizarea de școli de vară, de simpozioane și congrese naționale, evaluarea aplicațiilor cercetării”. În același timp, „evaluatorii trebuie să fie de cel mai înalt nivel din punct de vedere științific și cu experiență”. Factorul de impact, a reluat acad. Valentin I. Vlad o semnalare din aceeași sursă franceză, este de evitat în evaluare, deoarece „poate să mascheze realitatea”. În același timp, a continuat, „scorul relativ de influență are o distribuție care nu aduce niciun fel de relevanță. Factorul de impact sau scorul de influență trebuie corelat cu valoarea absolută a unui cercetător”.

Rolul social al universității

În opinia profesorului **Vasile Năstăsescu, de la Academia Tehnică Militară**, „actualele criterii sunt exagerate. Nu este normal să pună aceleași criterii minimale pentru toate universitățile. Trebuie să existe criterii minimale pentru fiecare din cele trei tipuri de universități”. Totodată, profesorul Năstăsescu a vorbit despre „rolul social al universității, acela de a constitui un factor de progres”.

Pe aceeași linie, **profesorul Corneliu Bălan, de la Universitatea Politehnica din București**, s-a declarat absolut împotriva actualei tendințe de respingere a producției științifice locale.

Într-o abordare foarte aplicată, profesorul Bălan a reluat sugestia, formulată cu mai mulți ani în urmă, potrivit căreia „toate revistele Academiei să fie cotate ISI”.

Subiectul criteriilor minimale a fost abordat în detaliu, **profesorul Ion Marghescu** pledând pentru caracterul specific al acestora, la nivelul fiecărei instituții de învățământ și cercetare. „Nivelul

minim trebuie definit prin standarde minimale, diferite pentru profesori și pentru cercetători”, a susținut **profesorul Traian Cicone, de la Universitatea Politehnica din București**.

Problema vârstei înaintate a corpului profesoral, cauzată de blocarea posturilor și de impunerea unor standarde inaccesibile de promovare, a fost ilustrată cu exemplul mediei de vârstă ridicate din universitățile românești.

Din poziția de conferențiar universitar lansat pe traiectoria carierei, **Mihaela Iliescu, de la Universitatea Politehnica din București**, a subliniat: „Problema noastră, a celor de 40+ ani, este că atunci când am ajuns aproape să îndeplinim criteriile de promovare, acestea s-au schimbat. Acum am primit o lovitură de grație, printr-o nouă intervenție asupra lor. Eu susțin ca în aceste criterii minimale să se facă departajarea clară între cei care au activitate numai în institute de cercetare și cei care au activitate în universități”.

Criterii descentralizate de apreciere academică

Acad. Nicolae Zamfir, director general al IFIN HH de la Măgurele, s-a pronunțat ferm în ideea că „toate aceste criterii trebuie să fie total calitative și să fie descentralizate. Fiecare instituție trebuie să aibă responsabilitatea că renumele îi este dat de cei care îi formează colectivul. La ora actuală, există presiunea societății ca cercetarea și cercetătorii să fie evaluați după criterii cantitative”.

Intervenind în discuție, profesorul Corneliu Bălan și-a exprimat opinia că asistăm la manifestarea unei boli care ne caracterizează: „criteriile se fac în oglindă, adică se stabilesc după chipul și asemănarea celor care le impun”.

Decanul facultății de Fizică a Universității din București, Ștefan Antohe, a evidențiat imperativul diferențierii, în formularea criteriilor de evaluare, a specificului muncii de cercetare și al activității la catedră.

Pledoaria profesorului Corneliu Bălan pentru afirmarea responsabilității profesorului universitar a încununat o dezbatere remarcabilă prin caracterul constructiv, promițător pentru încheierea unui document final consistent al dezbaterilor, care vor continua.

**F. IONESCU
I. FOTESCU**

standarde este „dacă ele pot fi funcționale, dacă nu creează anumite animozități, neplăceri, dacă nu sunt poate prea dure”. Reiterând ecouri din mediul universitar, liderul Federației Alma Mater a semnalat că „multe dintre persoanele implicate în CNATDCU și-au exprimat o părere aproape generală, pornită din faptul că nu au fost consultate la stabilirea standardelor, adică, pur și simplu, părerile lor nu au fost luate în seamă. Se pare că la aceste criterii au lucrat foarte puțini dintre colegii noștri”.

A fost afirmată, și în această rundă a dezbaterii, dezaprobarea față de utilizarea bazei de date Australian Research Council în evaluarea academică de la noi, deși această bază, la ora actuală, este scoasă din uz chiar de inițiatorii ei.

Din nou s-au formulat opinii dezaprobatoare față de dispariția revistelor științifice românești de profil, din cauză că nu mai sunt luate în seamă. În

organizării la București, în acest an, a conferinței interministeriale dedicate procesului Bologna, precum și a derulării reuniunii sindicale europene aferente.

În același context de idei al deschiderilor internaționale, acad. **Valentin I. Vlad, vicepreședinte al Academiei Române**, a prezentat o evaluare făcută de Academia de Științe Franceză asupra cercetătorilor și profesorilor cercetători în științe exacte și experimentale, evaluare trimisă ministrului învățământului superior și cercetării științifice din Franța: „Evaluarea calitativă este primul lucru care stă în atenția lor. Este fondată pe analiza directă a lucrărilor științifice, inclusiv pe citarea directă. În acest document se afirmă clar că analiza calitativă este elementul esențial al unei evaluări aprofundate. Indicatorii și alte criterii cantitative nu pot să se substituie acestei evaluări, dar pot, odată bine dezvoltată și înțeleasă, să devină un element ajutător în luarea deciziei”. Din același